

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

303. An Consuetudo contra Regulam, & constitutiones Religionis excuset
ab eorum observantia? Et asseritur, quod non solum consuetudo 40. sed
etiam 10. annorum sufficet ad abrogandam legem non solum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

men ad bonum commune Religionis grauiſſima materia ſunt. Quare diximus ſuprà mortalem culpam non eſſe metiendam ex grauitate, vel nobilitate materiae abſolute, ſed ex grauitate, ſeu ſeueritate præcepti quoad illam materiam quatenus eſt magis aut minus ad bonum commune neceſſaria, quæ neceſſitas eſt finis legis, & præcepti. Ita Texeda, quod bene perpendant Religioſi.

1. Notandum eſt tamen hic obiter Caietanum in 2. 2. quaſt. 69. art. 1. & in ſumm. verb. Confefſio. cond. 4. docere vniuerſaliter abſque aliqua limitatione mendacium re in Iudicio tam exteriori, quàm in foro conſcientiae eſſe peccatum mortale etiam circa illa, ad quæ reus non tenetur.

3. Verùm dicendum eſt hoc mendacium ſcilicet in Iudicio dictum à Reo legitime interrogato, (& eodem eſt dicendum de mendacio penitentis in conſeſſione dicto Confefſario) non ſemper eſſe peccatum mortale, ſed poſſe eſſe peccatum veniale ex leuitate materiae, ſi non interueniat iuramentum. Probat, quia mendacium in iudicio vel eſt contra iuſticiam, vel contra Religionem, ſed in vitiis contra has virtutes datur paruitas materiae vt notum eſt in furto paruo, & in celebratione rei ſacræ, cum quis prætermittit illam particulam (enim) quæ eſt parui momenti Ergo, &c.

4. Itaque falſificare iudicium diuinum in quacunque materia eſt grauiſſima deformitas, includens in ſe ſpecielem malitiam, falſificare verò iudicium humanum ſiue id fiat in conſcientiae foro, ſiue in exteriori non habet ſpecielem malitiam, nec ex ſe eſt grauiſſima deformitas, ſed ratione materiae circa quam verſatur, quia eſt in ſe grauis, vel quia eſt ad bonum commune neceſſaria; nec etiam mortalis culpa quæ reperitur in omni peccatorio, eſt propriè ipſa affirmatio falſi loquendo in rigore formalitatis, nec ipſum mendacium, ſed eſt inuocatio diuini teſtimoniij circa illam falſitatem, quam mendax profert, quæ inuocatio diuini teſtimoniij eſt quid diſtinctum ab ipſo mendacio ſaltem per intellectum. Et hæc omnia docet contra Caietanum Hurtadus de Iudicio forenſi diſp. 4. diſſe 7. qui citat Aragonium, Salonium, Bonacinam, & Couarruuiam.

RESOL. CCCIII.

An conſuetudo contra Regulam, & Conſtitutiones Religionis excuſet ab eorum obſeruantia?
Et aſſeritur, quod non ſolum conſuetudo 40. ſed etiam 10. annorum ſufficit ad abrogandam legem non ſolum Civilem, ſed etiam Canonicam.
Et curſim docetur quod non obſtante per multum tempus Regula fuerit relaxata, poſſunt poſtea Superiores illam reducere ad priſtinum ſtatum. Ex part. 1. tract. 1. 5. & Miſc. 5. Ref. 6.

§. 1. DE hoc caſu interrogatus fui ab admodum Reuerend. Monachis Monafterij Sanctæ Crucis Diœceſis Cracouiienſis in Regno Poloniae, videlicet, An poſſent comedere carnes diebus ab Eccleſia non prohibitis, licet regula Sancti Benedicti comentionem carnum prohibeat, & probabiliter reſpondi affirmatiuè, & idè diſtinguendum puto, vel enim Regula ſumitur prout includit tria vota ſubſtantialia Religionis, ſicque induci non poteſt conſuetudo contra illam, vel ſumitur prout alia dictis tribus votis annexa præſcribit, & ſic induci poteſt conſuetudo contra illam. ſi concurrunt omnes conditiones requiſitæ ad abrogationem legum Eccleſiaſticarum, quod probatur, quia aliæ obſeruantiae annexæ votis continentur ſub Regula non tanquam quid ſubſtantiale Religionis

ſed quaſi leges adiunctæ, idè quæ ſolum obligant quamdiu habent vim legis, quam tamen vim amittunt ſtatim ac inducta eſt conſuetudo contraria ſufficiens ad abrogandas leges Eccleſiaſticas, quippe quæ non habent maiorem vim, quam reliquæ leges Eccleſiaſticae, ita Sanchez lib. 6. moral. cap. 2. n. 26. Lezana in ſumm. tom. 1. c. 7. num. 17. Tamburibus de iure Abbatum, tom. 3. diſput. 4. quaſt. 5. numer. 3. Peyrinus de ſubdito quaſtion. 1. caput. 8. §. 4. Reginaldus tom. 2. libr. 18. numer. 396. Pellizzarius, tom. 1. tract. 5. cap. 2. numer. 54. Vnde nouiſſimè doctus, & amiciffimus Pater Garzias, in Politiæ Regul. tom. 1. tract. 5. diſſicult. 1. dub. 1. n. 1. & 2. ſic ait: Si tratamos de las cosas ſubſtanciales, y eſſenciales à la Religión contenidas en la Regla, quales ſon lo tocante à los tres votos ſolemnes, que en tal caſo no obſtante qualquier relaxacion por antigua que ſea, eſtan obligados los Profeſſos à guardarla en ſu priſtino eſtado: porque aquella relaxacion es corruptela: pues es cierto que contra la obſeruantia de los votos no puede coſtumbre alguna preſeruir ſiendo como es ſu obſeruantia de iure diuino. Però ſi hablamos de las cosas accidentales al Eſtado, y Regla, y que ſolo ſiuen da añadir à la obſeruantia Regular, y maior perfection; que en tal caſo no ſolo la coſtumbre immemorial ſino la omiſion, ò relaxacion de quarante años aunque ſea memorial, baſtara para eſcuſar à los Religioſos de la obſeruantia, porque como eſſas cosas ſon accidentales à la Religión, y pueden eſtar inntas, y apartadas della, conſeruandose lo eſſencial de la Religión; en tanto ſolo pueden obligar, en quanto tienen fuerza de leyes, y conſtituciones. Eſtas ſe pueden abrogar, y perder ſu fuerza por coſtumbre contraria: luego ſi la ballan, y à eſta manera los profeſſos no tendran que recurrir à ſu priſtino eſtado. Ita ille. His ſuppoſitis reſpondi affirmatiuè ad dubium dictorum Patrum Monafterij Sanctæ Crucis in Polonia exiſtentis Nam ex iuſta cauſa; nempe ob defectum piſcium, & propter aërem inſalubrem penuriam vini & olei niſi aliunde magnis expenſis conducerentur, erat in dicto Monafterio introducta conſuetudo per annos 47. comedendi carnes, & Doctores probabiliter aſſerunt non ſolum conſuetudinem 40. ſed etiam 10. annorum ſufficere ad abrogandam legem. Et ita tenet Pellizzarius in man. Reg. 10. 2. tr. 4. c. 2. n. 3. qui citat Maſcardum, & Bonacinam quibus adde Caſtrum Palaum 10. 2. diſp. unica punct. 4. n. 2. qui admittit tanquam probable, decem annos ſufficere non ſolum ad legem civilem, ſed etiam canonicam abolendam Idem admittit Suarez de legib. l. 7. c. 8. n. 8. & Leſſius l. 1. dub. 4. cap. 6. circa finem Et ratio eſt, quia iura quæ per priuilegium fieri poſſunt induci etiam poſſunt per conſuetudinem legitime præſcriptam, cum conſuetudo vim habeat, & iuris noui condendi, & abolendi antiqui. Deinde ad conſuetudinem derogantem legem Canonicam nullum tempus in iure Canonico eſt ſignatum. Censendum ergo eſt probabiliter ex iure civili eſſe ſumendum. Et confirmo: Decem anni ſufficientes iudicantur vt princeps ſecularis tacitè conſentire cenſeatur in conſuetudinem aduerſus legem latam Cur ergo non cenſebitur Pontifex toto eo tempore conſentire; præcipuè cum ad ipſum pertineat ſpecialius de ſubditis curare, & modum eorum procedendi proſpicere? Vnde mihi non placet opinio doctiſſimi, & amiciffimi Caramuelis in Reg. diſp. 48. art. 2. n. 655. quem video docere conſuetudinem comedendi carnes contra Regulam D. Benedicti debere eſſe immemorabilem. Verum non obſtante quod per multum tempus Regula fuerit relaxata, poſſunt poſtea ſuperiores illam reducere in priſtinum ſtatum. Vide Tamburinum ubi ſuprà quaſt. 6. num. cum ſeq.

Supr. hoc in tom. 6. tr. 1. Ref. 5. Secus a opinio & in aliis eius annos. Supr. hac lege Canonica eodem Palao ibidem §. vic. per totum. lege etiam ibi §. Tertia opinio. §. Sed quid, & ſi placet etiam alias Refol. eorum annotationum.